

تم های طولی در پزشکی ۹۰

مبین تعهد دانشگاه به ابعاد متنوع پزشکی

دبیرخانه بازرگری: دانشکده پزشکی، ساختمان شماره یک، اتاق ۱۰۴، دفتر توسعه

تلفن:

۸۸۹۷۳۶۷۰

وب سایت دانشکده: <http://medicine.tums.ac.ir>

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شوه آموزش مهارت های طبابت

روش آموزش تم های طولی به دو صورت آموزش "مستقل" و آموزش "در هم تنیده" با سایر دروس "است که در آموزش در هم تنیده مباحث هر تم در خلال آموزش سایر دروس نیز به کار گرفته خواهد شد. در واقع یکی از مهمترین ویژگی های تم های طولی این است که آموزش آنها محدود به جلسات خاص مرتبط با هر یک از آنها نبوده و در عرصه های مختلف آموزشی دوره علوم پایه و بالینی به صورت در هم تنیده با دروس علوم پایه و بالینی ارائه خواهد شد.

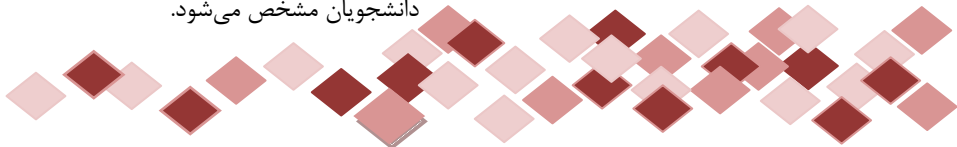
مدیرین سیستم ارزیابی مهارت های طبابت

سیستم ارزیابی مهارت های طبابت در کوریکولوم پزشکی ۹۰ از نوع معیار محور می باشد. تصمیم در خصوص عملکرد فراگیران بر اساس نظام قبولی (بالای ۷۰) / مرزی (بین ۴۰ تا ۷۰) / ردی (کمتر از ۴۰) صوت می گیرد که به عنوان شرط ورود دانشجویان به مقطع بعدی در نظر گرفته می شود. نمره دانشجو در هر یک از تم های طولی مستقل از سایر تم ها محاسبه می شود. همچنین ارزیابی عملکرد دانشجویان در هر یک از تم های طولی بر اساس پیامدهای مورد انتظار در هر نیمسال تحصیلی (تکوینی) صورت می پذیرد که از مجموع نمرات نیمسال های مختلف در انتهای هر مقطع (تراکمی) وضعیت دانشجویان مشخص می شود.

مهارت های طبابت: نوآوری آموزشی در کوریکولوم پزشکی ۹۰

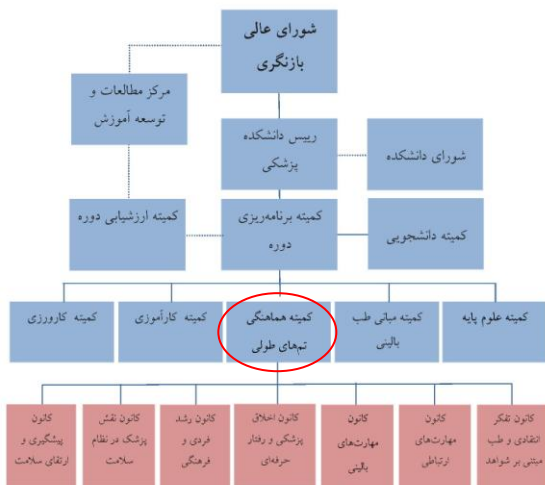
اگرچه به طور معمول در بحث ادغام، عمدتاً به ادغام دروس علوم پایه در علوم بالینی یا بالعکس توجه می شود، یکی از مهم ترین وجوه ادغام طولی، ادغام موضوعات روانشناختی- اجتماعی در برنامه آموزشی دانشجویان پزشکی است که به صورت تم های طولی ادغام یافته در کل دوره پزشکی ارائه می گردد. در واقع بسیاری از محورهای توانمندی های دانش آموختگان پزشکی نیاز به ممارست و تداوم فعالیت های آموزشی دارد و با ارائه واحدهای خاص در بازه زمانی محدود نمی توان به آنها دست پیدا کرد، بر همین اساس بحث تم های طولی ادغام یافته در برنامه پزشکی ۱۳۹۰ به عنوان یکی از مهم ترین ویژگی های این برنامه پیش بینی شد.

بر این اساس هفت تم طولی "تعهد حرفه ای، اخلاق و حقوق پزشکی"، "مهارت های ارتباطی"، "مهارت های بالینی"، "استدلال تصمیم گیری و حل مسئله"، "رشد فردی"، "ارتقای سلامت و پیشگیری" و "نظام سلامت و نقش پزشک در آن" در کوریکولوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران در نظر گرفته شد. در هر یک از این تم های طولی آموزش های مربوطه متناسب با سطح و نیاز دانشجویان در طول دوره پزشکی عمومی ارائه می گردد تا دانش آموخته دانشگاه بتواند علاوه بر کسب دانش پزشکی، سایر مهارت های مورد نیاز به عنوان یک پزشک توانمند تحت عنوان "مهارت های طبابت" را کسب نماید.

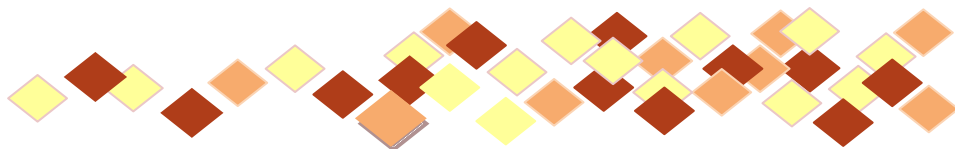
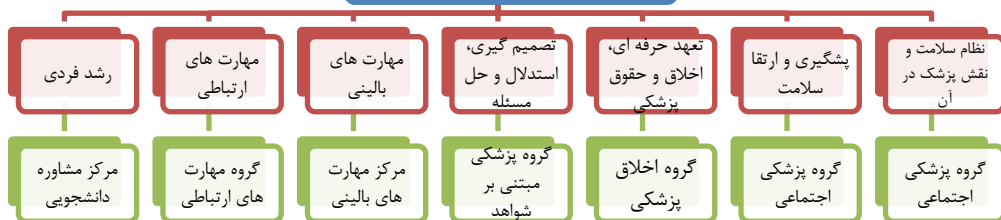
ساختار شکلیاتی کمیته‌های علمی تم های طولی در کوریکولوم پزشکی ۹۰

به منظور نظارت بر تطابق برنامه آموزشی تم‌های طولی هفتگانه با سند توانمندی‌های دانش‌آموختگان دوره پزشکی عمومی دانشگاه و هماهنگی بین برنامه‌های آموزش تم‌های طولی هفتگانه، کمیته هماهنگی تم‌های طولی متشکل از مسئولین تم‌های طولی، مدیر دفتر توسعه آموزش، کارشناس دفتر توسعه آموزش و یک نماینده دانشجویان تشکیل گردید که در ارتباط با کمیته برنامه ریزی و در عرض کمیته‌های علوم پایه، مبانی طب بالینی، کارآموزی و کارورزی قرار دارد.

کمیته هماهنگی تم‌های طولی مسئولیت تصمیم‌گیری در خصوص روند برنامه ریزی، اجرا، نظارت و ارزشیابی هر یک از تم‌های طولی هفتگانه را در قالب مجموعه دروس مهارت‌های طبابت در فازهای چهارگانه (علوم پایه، مبانی طب بالینی، کارآموزی و کارورزی) بر عهده خواهد داشت.

کمیته هماهنگی تم های طولی

ارزشیابی کیفی

نظرخواهی از دانشجویان به روش بحث گروهی نیز در انتهای فازهای علوم پایه، مبانی طب بالینی، کآموزی و کارورزی صورت می‌گیرد. در جلسه نظرخواهی ابتدا توضیحات لازم در مورد هدف ارزشیابی و فرایند آن ارائه شده و سپس از دانشجویان خواسته می‌شود تا به صورت فردی نقاط قوت و ضعف دوره مهارت‌های طبابت را در نگاه اجمالی بیان و پیشنهادات خود را برای ارتقای آن ارائه نمایند. همچنین نظر دانشجویان در مورد تم‌های طولی ادغام یافته در انتهای علوم پایه به صورت بحث گروهی با مدیریت خود آن‌ها و هماهنگی کمیته علوم پایه صورت گرفت.

نظرخواهی از مدرسان نیز به روش بحث گروهی در انتهای هر نیمسال تحصیلی صورت می‌گیرد. در فرایند بحث گروهی، ابتدا هر یک از مسئولان تم‌های طولی به ارائه تجربیات خود در اجرای مهارت‌های طبابت پرداخته و در انتها مجموعه موضوعات مورد بحث به شکل گروهی و در قالب ارائه پیشنهادات جهت بهبود کیفیت اجرای برنامه جمع بندی و خلاصه می‌گردد. به علاوه نظرات مطرح شده توسط کارشناس کمیته ارزشیابی و کمیته هماهنگی تم‌های طولی ضبط و یادداشت برداری می‌شود.

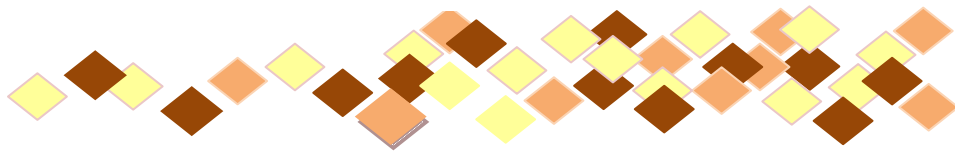
ارزشیابی مهارت‌های طبابت در کوریکولوم پزشکی ۹۰

به منظور نظارت بر کیفیت اجرای برنامه مهارت‌های طبابت در دوره پزشکی عمومی، ارزشیابی "مهارت‌های طبابت" به شکل دوره‌ای در انتهای هر نیمسال و بر اساس تقویم آموزشی توسط "کمیته ارزشیابی دوره" و با همکاری کمیته هماهنگی تم های طولی صورت می‌گیرد.

ارزشیابی کمی

نظرخواهی از دانشجویان توسط یک فرم ارزشیابی کیفیت تم‌های طولی به صورت مبتنی بر وب در هر نیمسال تحصیلی انجام می‌شود. این پرسشنامه برگرفته از اهداف برنامه و مشتمل بر ۱۰ سوال است که در کمیته هماهنگی تم‌های طولی و کمیته ارزشیابی دوره طراحی شده است. هر سوال به صورت لیکرت ۵ تایی (از کاملاً مخالفم، ۱ تا کاملاً موافقم ۵) نمره‌دهی می‌شود.

همچنین در نیمسال ابتدایی دوره مبانی طب بالینی (فیزیوپاتولوژی) فرم نظرخواهی در مورد کیفیت دوره علوم پایه توسط دانشجویان تکمیل می‌گردد که در ۱۹ آیتم آن، نظر دانشجویان در خصوص کسب توانایی در مجموعه دروس مهارت‌های طبابت بررسی می‌شود.

کارگاه مغالطات و خطاهای شناختی: در نیمسال دوم ۶ جلسه ۴ ساعته مشتمل بر مرور کلیات انواع خطاها و مغالطات با ذکر مثال‌های کاربردی آن در حیطه پزشکی ارائه می‌گردد. در هر جلسه به تناسب موضوعات مورد بحث، کاربرگ‌های کلاسی به صورت فردی یا گروهی توسط فراگیران انجام می‌شود.

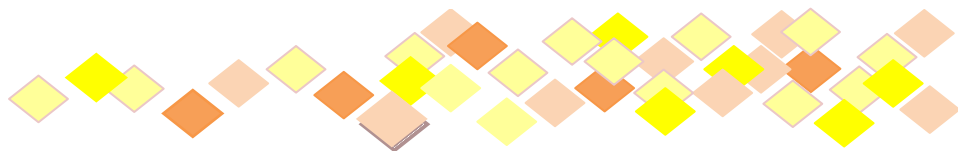
کارگاه اطلاعات دیدگاه، حقایق و استانداردها: در نیمسال سوم کارگاهی به مدت ۸ ساعت مشتمل بر مرور مقدمات حقایق، دیدگاه‌ها و رتوریک می‌باشد. کارگاه ارائه علمی: در نیمسال چهارم علوم پایه در قالب یک کارگاه ۴ ساعته اصول ارائه علمی و تهیه اسلاید تدریس می‌شود. به منظور ارزیابی عملکرد از دانشجویان خواسته می‌شود تا به صورت گروهی در مورد موضوع مورد نظر اسلایدها را آماده و در کلاس ارائه نمایند.

کلاس نقشه مفهومی: در نیمسال ششم دانشجویان در دو جلسه ۲ ساعت با نرم افزار تهیه نقشه مفهومی و چگونگی تدوین یک نقشه مفهومی آشنا می‌شوند.

استدلال، حل مسأله و تصمیم‌گیری

یکی از تم‌های طولی ادغام یافته در قالب بازنگری برنامه پزشکی ۱۳۹۰ در دانشگاه علوم پزشکی تهران، تم طولی استدلال، تصمیم‌گیری و حل مسئله است. گروه پزشکی مبتنی بر شواهد و تفکر نقادانه به عنوان متولی تم طولی آموزش استدلال، حل مسئله و تصمیم‌گیری مشخص شده است. برنامه‌های مختلفی در کل دوره پزشکی عمومی در این تم طولی در حال برنامه ریزی و اجرا می‌باشد.

کارگاه اجزا تفکر نقاد: در نیمسال اول و به مدت ۷ جلسه ۲ ساعته در دانشکده پزشکی برگزار می‌شود. در این برنامه دانشجویان با اهمیت تفکر نقاد در پزشکی و اجزا آشنا می‌شوند. همچنین در این نیمسال تحصیلی، سیستم تفکر شهودی و تحلیلی و کاربردهای آن در پزشکی ارائه می‌گردد.

تعهد حرفه‌ای، اخلاق و حقوق پزشکی

کارگاه تعهد حرفه‌ای مقدمات: در نیمسال اول به مدت ۴ ساعت کارگاهی مشتمل بر نمایش فیلم، معرفی حرفه و تمایز آن از سایر مشاغل و بحث درباره زمان آغاز ورود به حرفه پزشکی ارائه می‌گردد.

کارگاه تعهد حرفه‌ای دانشجویی: در نیمسال دوم کارگاهی به مدت ۴ ساعت مشتمل بر مرور مقدمات تعهد حرفه‌ای پزشکی، کارگروهی تعیین مصادیق تعهد حرفه‌ای دانشجویان در دوره علوم پایه و آموزش و کارگروهی خودکامی است. در این برنامه به دانشجویان یک تکلیف برای تامل بر میزان پایبندی خود به تعهد حرفه‌ای و چالش‌های آن در دوران دانشجویی داده می‌شود.

جلسه کرامت انسانی جسد: به همت گروه آناتومی جلسات بزرگداشت اهدا کنندگان جسد در ۵ نوبت با حضور خانواده متوفی و دانشجویان و اساتید گروه آناتومی برگزار شده است. از آنجا که مرگ اهدا کنندگان و تشکیل این مراسم غیر قابل پیش بینی است. امکان گنجاندن آن در برنامه دانشجویان و حضور اجباری دانشجویان پزشکی میسر نبود و دانشجویان پزشکی در این مراسم به صورت اختیاری شرکت می‌کنند.

یکی از وظایف دانشکده پزشکی ایجاد توانمندی پذیرش و عمل به تعهدات حرفه‌ای در دانشجویان پزشکی است. به لحاظ اینکه پذیرش تعهدات حرفه‌ای پزشکی در کل دوره آموزش پزشکی شکل می‌گیرد و تمام اعضاء هیات علمی در آموزش و تقویت آن در دانشجویان نقش دارند، در بازنگری برنامه پزشکی ۱۳۹۰ در دانشگاه علوم پزشکی تهران، تعهد حرفه‌ای به عنوان یکی از تم‌های طولی ادغام یافته در نظر گرفته شده است و گروه اخلاق پزشکی به عنوان متولی این تم طولی در نظر گرفته شده است.

بازدید از موزه: این برنامه در نیمسال دوم و به مدت ۴ ساعت در موزه تاریخ پزشکی دانشگاه برگزار می‌شود. در این برنامه دانشجویان با تاریخ دانشکده پزشکی، تاریخ اخلاق پزشکی در پزشکی ایران و مشاهیر طب ایران آشنا می‌شوند.

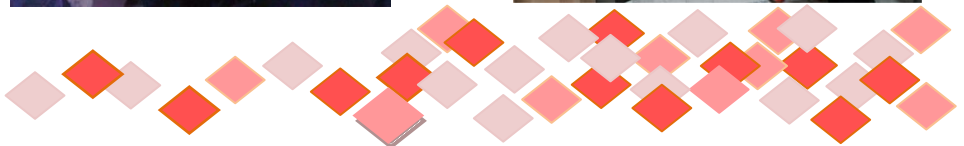
مهارت های بالینی

تم طولی مهارت های بالینی با هدف کسب توانمندی لازم توسط دانش آموخته دانشگاه علوم پزشکی تهران در طیف گسترده موضوعات آموزشی، شامل گرفتن شرح حال و معاینه بالینی، ثبت و ارایه اطلاعات پزشکی حاصل از آنها و انجام اقدامات عملی و تست های آزمایشگاهی طبق استانداردهای تعیین شده در طول دوره آموزشی پزشکی عمومی در مقاطع چهار گانه علوم پایه، مبنای طب بالینی، کارآموزی و کارورزی اجرا می شود. مرکز مهارت های بالینی به عنوان متولی تم طولی مهارت های بالینی مشخص شده است. در حال حاضر، برنامه های مختلفی در این خصوص در حال اجراست. در نیمسال اول تحصیلی، برنامه مهارت های بالینی به صورت آموزش در هم تنیده با گروه آناتومی در قالب درس آناتومی سطحی ارائه می شود. در نیمسال دوم و سوم آموزشی، اصول احیا پایه و کمک های اولیه در قالب دو کارگاه ۲ ساعته ارائه می شود. همچنین در دوره مبنای طب بالینی جلسات آموزشی متعددی در خصوص شرح حال گیری و معاینه فیزیکی، تزریقات و کنترل خونریزی برگزار می شود.

مهارت های ارتباطی

مهارت برقراری ارتباط موثر به عنوان یکی از مهمترین ویژگی های لازم برای افراد شاغل در مراقبت های بهداشتی محسوب می شود. بر همین اساس و بر طبق سند توانمندی های دانش آموختگان دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تهران، آموزش تم طولی مهارت های ارتباطی در برنامه درسی دانشجویان پزشکی در نظر گرفته شده است. در حال حاضر گروه روانپزشکی به عنوان متولی این تم طولی آموزش های مربوط را ارائه می نماید. در دوره علوم پایه دو کارگاه ۴ ساعته با موضوع "مهارت های ارتباط بین فردی پایه و همدلی" و "اصول کار تیمی و مهارت های حل تعارض" مشتمل بر نمایش فیلم، ایفای نقش و بحث درباره شیوه کاربرد آن ارائه می گردد. با توجه به ضرورت تمرین عملی موضوعات آموزشی ارائه شده، دانشجویان در گروه های ۲۰ نفره در این برنامه ها شرکت می کنند. همچنین در دوره مبنای طب بالینی (فیزیوپاتولوژی) اصول مهارت های ارتباط پزشک-بیمار با استفاده از راهنمای کمبریج و با کمک بیمارنا ارائه می گردد.

برنامه مواجهه زودرس بالینی: دانشجویان در گروههای ۱۰ نفره و هر گروه یک روز در بخش جنرال داخلی بیمارستان امام شرکت می‌کنند. در این برنامه دانشجویان ابتدا با اهداف برنامه و ضوابط و نظام بخش آشنا می‌شوند، سپس به همراه یکی از اساتید بر سر بالین یکی از بیماران بخش رفته و از نزدیک ارتباط پزشک و بیمار را در گرفتن شرح حال وی مشاهده می‌کنند. سپس به همراه کارورزان، کارآموزان و دسنياران و اتندینگ بخش در گراند راند حاضر می‌شوند و پس از اتمام آن دانشجویان علوم پایه با مجریان برنامه در یک جمع بندی، تجربه خود را از برنامه توصیف و بر آن تامل و بحث می‌کردند.

برنامه همراه: این برنامه به صورت اختیاری برای دانشجویان علوم پایه ارائه می‌گردد. دانشجوی ثبت نامی پس از مطالعه دستورالعمل‌ها و ضوابط حضور در برنامه و طبق هماهنگی‌های بعمل آمده به مدت یک روز در یکی از بخش‌های بالینی حاضر شده و به مشاهده عملکرد دانشجوی بالینی می‌پردازند. در این برنامه به دانشجویان یک تکلیف برای تامل بر تجربه آموزشی و حضور در بالین داده می‌شود.

نمایش و نقد فیلم: با توجه به هدف انتقال مضامین اخلاقی، رواشناختی و اجتماعی به دانشجویان پزشکی با استفاده از ابزارهای کمک آموزشی، برنامه نمایش و نقد فیلم با حضور اعضا هیات علمی به صورت اختیاری برای دانشجویان پزشکی در هر فصل ارائه می‌شود.

رشد فردی

آموزش موضوعات روانشناسی در برنامه درسی دوره پزشکی عمومی پیش بینی شده است تا دانشجویان بتوانند در کنار آموزش‌های تخصصی و حرفه ای خود، زمینه لازم برای رشد شخصیت و آموزش مهارت‌ها در حوزه‌های مختلف برای آنها فراهم گردد. در این راستا هم زمان و همگام با بحث‌های طولی ادغام یافته در قالب بازننگری برنامه پزشکی ۱۳۹۰ در دانشگاه علوم پزشکی تهران، رشد فردی به عنوان یکی از تم‌های طولی ادغام یافته در نظر گرفته شده است که مرکز مشاوره دانشجویی به عنوان متولی این تم طولی مشخص شده است. در حال حاضر موضوعات مختلف آموزشی از قبیل مدیریت استرس، مدیریت روابط عاطفی، برنامه‌ریزی مطالعه اثربخش، خود آگاهی و کمال گرایی، افسردگی و راهکارهای مقاله با آن در نیمسال‌های مختلف آموزشی به دانشجویان ارائه می‌شود. در هر جلسه به تناسب موضوعات مورد بحث، تکالیف کلاسی به صورت فردی یا گروهی توسط فراگیران انجام می‌شود.

سایر برنامه‌های مرتبط با تم‌های طولی

در راستای دستیابی به اهداف تم‌های طولی ادغام یافته، در حال حاضر برنامه‌های متنوعی طراحی و اجرا می‌شود که در ادامه به صورت مختصر معرفی می‌شود.

دبیرخانه بازرگری: دانشکده پزشکی، ساختمان شماره یک، اتاق ۱۰۴، دفتر توسعه

تلفن:

۸۸۹۷۳۶۷۰

وب سایت دانشکده: <http://medicine.tums.ac.ir>

